

O AKCENTU TROSLOŽNIH IMENICA ŽENSKOGA RODA

Vladimir Anić

Intelektualizacija našega književnog jezika provedena je u znatnoj mjeri tvorbom trosložnih imenica ženskoga roda od glagolske osnove na *-a*. Zato naši stariji rječnici pokazuju različito stanje: u Šulekovim rječnicima, radenima s jasnom tendencijom da se zadovolji potrebama modernog znanstvenog i privrednog života, nalaze se danas neizostavne riječi kao *nabava*, *naklada* itd., dok u rječniku Vuka Karadžića, baziranom na govoru istočnohercegovačke varošice, nema, kako će se odmah vidjeti, ni tih riječi ni mnogih drugih takve tvorbe.

Budući da dobar dio takvih riječi ne potječe iz narodnih govora koji su poslužili kao osnova književnom jeziku, već su dio njegove često nerado primane intelektualne nadgradnje, prirodna je nesređenost u njihovu akcentu: u rječnicima su akcentuirane različito, uz dvostrukosti, ili su ostavljane ponekad bez akcenta. U ovom se radu želi upozoriti na različitost akcenta ovakvih imenica, kod kojih se na prvom slogu kao jedinom mogućem mjestu javljaju sva četiri akcenta, s osobitim obzirom na tendencije dvojnosti kratkog silaznog i dugog akcenta u književnom jeziku.

Bez obzira na to što je ovim imenicama u priručnicima dano malo mjesta, ipak se u razmatranju ne mogu mimoći zbirka studija Đure Daničića *Srpski akcenti*, Beograd, 1925 (dalje u tekstu *ĐD*), studija Milana Rešetara *Die serbokroatische Betonung südwestlicher Mundarten*, Wien, 1900, Maretićeva *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*, Zagreb, 1963, III izd. (*Gram.³*), i *Gramatika hrv. ili srp. jezika Brabeca-Hraste-Živkovića*, Zagreb, 1954² (*BHŽ*), koja ima najviše primjera. Od rječnika pregledani su ovi: A. Belić: *Pravopis srpskohrvatskog književnog jezika*, Beograd, 1950 (*BPr*), J. Benešić: *Hrvatsko-poljski rječnik*, Zagreb, 1949 (*B*), J. Dayre-M. Deanović-R. Maixner: *Hrvatskosrpsko-francuski rječnik*, Zagreb, 1956 (*DDM*), H. Barić:

Rečnik srpskog ili hrvatskog i arbanaškog jezika, Zagreb, 1950. od A–ožvaliti (HB), S. Ristić–J. Kangrga: Rečnik srpskohrvatskog i nemačkog jezika, Beograd, 1928 (RK), I. I. Tolstoj: Serbsko-horvatsko-russkij slovar', Moskva, 1958 (T), Vuk Stefanović Karadžić: Srpski rječnik, Beograd, 1935 (V), Rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika, JAZU, Zagreb, od A–Taj (ARj), novi Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika, Zagreb–Novi Sad, MH–MS, 1960 (P). Dakle, uzeti su priručnici koji u akcentuaciji pružaju znatnije novosti ili je na svoj način dosljedno rješavaju. Zato je otpao rječnik Broza i Ivekovića, paralelna izdanja (kao ćirilsko izd. novoga pravopisa), a od stranih rječnika uzet je samo Tolstojev, a i taj više kao ilustracija da su se noviji rječnici, osobito strani, (ako se ne zadovoljavaju samo sa bilježenjem mjesta i jedne intonacije akcenta) ugledali na akcentuaciju u Benešića i Ristića i Kangrga, kojima se ovdje posvećuje prvenstvena pažnja. Deanovićev Hrvatsko-talijanski rječnik nije uzet jer bi ponovio podatke iz DDM. Međutim, od novijih domaćih dvojezičnih rječnika DDM – u kojem su, kako je iz predgovora vidljivo, akcentuaciju proveli Bratoljub Klaić i Mirko Deanović – u rješavanju akcenata ovih imenica pokazuje znatnu samostalnost.¹

U ovom su radu uzete u razmatranje trosložne imenice ženskoga roda na -a s prefiksima *do-*, *iz-*, *na-*, *o-*, *po-*, *pro-*, *pre-*, *pred-*, *pri-*, *raz-*, *u-* i *za-*, s akcentom na prvom slogu, s tim da se tvore od glagolske osnove. Nastojeći da odstupanja od toga ograničenja budu minimalna i ne izostavljajući riječi iz narodnog jezika, uzeti su svi primjeri iz BHŽ, svi primjeri iz novog pravopisnog rječnika, primjeri koji se javljaju različito akcentuirani u B i RK, a dodane su im one imenice koje se javljaju u skromnom broju u ĐD, u Maretićevoj Gram.³ i Rešetarovoj studiji, kao i one kod kojih se u govoru javlja kolebljivost u akcentu. Tako će se pregledati ove imenice: *dobava*, *dostava*, *isprava*, *izmjena*, *izrada*, *nabava*, *nagrada*, *nakana*, *naklada*, *namjena*, *namjera*, *naprava*, *nastava*, *navlaka*, *ostava*, *pobuna*, *ponuda*, *postava*, *potjera*, *potreba*, *povlaka*, *predstava*, *pregrada*, *prepreka*, *prevlaka*, *primjena*, *priprava*, *probava*, *prodaja*, *promjena*, *rasprava*, *rastava*, *udaja*, *udruga*, *uprava*, *ustava*, *uzbuna*, *zabava*, *zabuna*, *zabluda*, *zabrana*, *zadruga*, *zaklada*, *zamjena*, *zapljena*, *zaprega*, *zapreka*, *zarada*, *zaraza*, *zasada*, *zasjeda*, *zasjeka*, *zasj-na*, *zasluga*, *zastara*, *zastava*, *zaštita*. U prilog prije rečenom ide činjenica da u rječniku Vuka Karadžića nema ovih imenica: *dobava*, *dostava*, *izrada*, *nabava*, *nagrada*, *nakana*, *naklada*, *namjena*, *ponuda*, *predstava*, *primjena*, *probava*, *rastava*, *udruga*, *zabluda*, *zapljena*, *zaprega*, *zarada*, *zaraza*, *zasada*, *zastara*, *zaštita*.

U Daničićevim studijama od imenica koje su ovdje uzete u razmatranje po razloženom kriteriju, nalaze se *põnude* (koja se akcenatski slaže sa *põnuda*, koja je ovdje uzeta), *põtjera*, *põtreba*, *prõdaja*, *ũdaja*, *õstava* i *zãdruga*. Time

¹ Za pristup našem akcentu, i osobito akcentuaciji u ovom rječniku, prijeko je potrebna knjiga Lj. Jonkea »Književni jezik u teoriji i praksi«, Zagreb 1965,² za potonje str. 231. i dalje.

su ove imenice svrstane u tip *jübuka* (osim *zádruga*) koji ne mijenja akcenat, jedino u gen. pl. dobiva duljinu i na drugom slogu: *jübūkā*. Daničić još navodi primjere *jägoda*, *kõrice*, *ljësica*, *nõzdrva*, *prëslica*, uz napomenu da »ovih riječi ima mnogo«. M. Rešetar, koji je ove studije popratio vrlo korisnim bilješkama, nije ovdje rekao ništa. Kako po općim zakonitostima našega akcenatskog sistema i trosložne imenice ženskoga roda na -a mogu imati bilo koji od četiri akcenta na prvom slogu, u ĐD još dolaze tipovi *kájsija*, gen. pl. *kájsijā*, *slāmčica*, gen. pl. *slāmčicā* i *kòpriva*, gen. pl. *kòprivā*. Sve ovakve imenice imaju, kako vidimo, u genitivu plurala dva posljednja sloga duga.

I. Od razmotrenih imenica javljaju se u konsultiranim izvorima akcentuirane s po jednim akcentom:

a) tip *kájsija* : *zábava* u V, B, RK, DDM, T, BHŽ; P ima *zábavnik*,

b) tip *slāmčica* : *zâprega* u B, RK, DDM, T, BHŽ, P; *zāsada* u B, DDM, BHŽ,

c) tip *kòpriva* : *nábava* bilježe samo ARj, B i DDM,

d) po tipu *jübuka* ĐD bilježi *põtjera*, *prõdaja*, *ũdaja*, *põtrega* i *õstava*. Od pregledanih imenica javljaju se dosljedno akcentuirane po ovom tipu još *dõbava* u ARj, B, DDM, BHŽ; *izmjena* V, ARj, B, RK, DDM, T, HB, BPr, P; *põbuna* V, ARj, B, RK, DDM, T; *põstava* V, ARj, B, RK, B, RK, DDM, T; *põtrega* u V, ARj, B, RK, DDM, T, BPr, P; *põvlaka* V, ARj, B, RK, DDM, T, P; *prẽgrada* (za koju Vuk ne daje nikakav akcenat!) ARj, B, RK, DDM, T, P; *prẽpreka* V, ARj, B, RK, DDM, T, BHŽ, BPr, P; *prẽvlaka* V, ARj, B, RK, DDM, T, BPr, P; *prĩprava* V, ARj, B, RK, DDM, T, BHŽ; *prõbava* ARj, B, RK, DDM, T; *õstava* V, ARj, B, RK, DDM, HB, T; *ũprava* V, B, RK, DDM, T; *prõmjena* V, ARj, B, RK, DDM, T, BPr, P; *ũstava* V, B, RK, DDM, T, Gram.³ str. 366; *ũzbuna* V, B, RK, DDM, T, BHŽ.

U tipu *kájsija* nalazi se u ĐD (gdje su još *bránica*, *várnica*, *kõlica*, *ná'oga* i *názeba*) od naših jedino *zádruga*, koja dobro pokazuje labilnost akcenta ovih imenica. Akcenat *zádruga* kao u ĐD nalazimo u V i DDM, a drugi daju dvojak akcenat: B, RK i P *zádruga* i *zâdruga*, BHŽ i T obratno *zâdruga* i *zádruga*. Vrlo raširen akcenat *zâdruga* nije u priručnicima našao mjesta, pa ni u DDM, gdje bi se mogao očekivati.

II. Među mogućnostima dvojakog akcentuiranja javlja se dugi uzlazni i dugi silazni akcenat: *nākana* i *nākana* (BHŽ, RK obratno), B, DDM i HB imaju samo dugi silazni, T se odlučuje za dugi uzlazni iz RK, V te riječi nema, a u ARj ovo je, što je karakteristično, jedna od rijetkih riječi koje se daju bez ikakva akcenta (od naših takva je u ARj još *nastava*); *náprava* i *nâprava* B, obratno RK, T, BHŽ, samo ' imaju V, ARj, HB, a ovaj put – što će se često ponavljati – DDM daje kao jedini akcenat *nâprava*, po tipu *jübuka*; *zábuna* i *zâbuna* B, BHŽ obratno, V samo ', a RK, DDM i T samo ~; *zâpreka* i *zâpreka* B, očito držeći se Vuka koji ima samo ', ali noseći i ~, DDM dosljednije prema

V i Rešetaru Betonung str. 101. ima samo $\acute{}$, dok ARj, RK, T, BHŽ, BPr i P imaju samo $\hat{}$; *nastava*, koju ARj ne akcentuira nikako, dolazi u B, RK, T i BHŽ kao *nāstava* i *nástava*, posljednji kao jedini akcenat bilježi V, prema njemu HB, a DDM samo $\hat{}$; *nāmjera* se javlja dosljedno po ovom tipu u V, ARj, B, RK, DDM, HB, T, BHŽ i BPr, ali P, iako bez oslonca u rječnicima, uvažava tendenciju nekih govora i bilježi kao drugu mogućnost *nāmjera*.

Dakle, već riječi iz narodnog i starijeg vokabulara pokazuju u tipu *kájsija* mogućnost prelaska u tip *slāmčica*. Dosljedno svi priručnici priznaju dugi uzlazni akcenat samo imenici *zábava*.

III. Kratki uzlazni i dugi silazni akcenat javlja se u primjerima: *nāklada*, zabilježena s $\acute{}$ već u ARj (u V nema nekih ovakvih riječi, književnog porijekla i tipičnog vokabulara jezika hrvatske književnosti), u drugim izvorima dolazi samo kao *nāklada* – u B, RK, DDM, HB, T, a i P bilježi *nākladnik*; im. *zāpljena* nema V ni RK, ali je tako akcentuiraju B, DDM, BHŽ i P, jedino u T *zāplena*; *zāklada* je već u V, za njim u RK i, dakako, u T, ali B i BHŽ ih se ne drže, već akcentuiraju dvojako *zāklada* i *zāklada*. Kako ovi akcenti zacijelo nemaju manju osnovu u živim govorima, P dopušta u srodnoj riječi sva tri akcenta: *zākladnik*, *zākladnik* i *zākladik*, DDM već ovdje pokazuje jasnu težnju da daje mjesta općoj tendenciji prelaženja ovih imenica u tip *jābuka* i bilježi je jedino sa: *zāklada*.

IV. Sa dvojakom mogućnošću kratkog silaznog i dugog uzlaznog akcenta dolazi *ūdruga* B, DDM i P i *ūdruga* RK i T, dubletnih rješenja nema.

V. Sa kratkim silaznim i kratkim uzlaznim akcentom dolazi *īsprava* dosljedno u V, ARj, B, RK, DDM, T, BHŽ i P, ali u HB ipak *isprava*; slično je s imenicom *īzrada*, koju jedino ne bilježi V, a ne spominje se ni u BHŽ; HB unosi opet iznimno akcenat *dōstava*, iako B, DDM, RK i T imaju *dōstava*.

VI. Od svih imenica koje se javljaju dvojako akcentuirane ili ih priručnici različito akcentuiraju najbrojnije su one kojima akcenat varira unutar silazne intonacije, tj. gdje se javlja mogućnost akcenta po tipu *jābuka* i po tipu *slāmčica*. Od takvih *nāgrada* nalazimo u ARj, DDM i T kao jedinu mogućnost. HB ima samo *nāgrada*, a BHŽ, B i RK bilježe i jedan i drugi akcenat; *nāmjena* u ARj (s napomenom da je »jamačno takav akcenat isporodi *īzmjena*, *ōdmjena*, *prōmjena*, *zāmjena*«), B, DDM i BPr, *nāmjena* u RK, HB, T, oba akcenta u P; *nāvlaka* V, ARj, DDM, *nāvlaka* u BHŽ, obje mogućnosti u B, RK, HB, T i P; *prēdstava* u B, RK, DDM, ARj, T i P, *prēdstava* i *prēdstava* bilježi BPr kao i BHŽ *prēdstava* i *prēdstava*; *prīmjena* dolazi u ARj, opet s ogradom »jamačno da je takav akcenat«, ali ga prenose B, RK, DDM, T, BPr i P; *rāsprava* se kao jedino javlja u DDM, *rāsprava* u V, B i T, a *rāsprava* i *rāsprava* u BHŽ i RK, dok ARj daje *rāsprava*, a *rāsprava* u zagradi; *rāstava* u B, *rāstava* u ARj, RK, DDM, T, a P unosi oba akcenta; *zābluda* samo u

DDM, *zâbluda* u RK, T i BHŽ, jedno i drugo u B (čini se da bi tako bilo i u P da je ta riječ ušla u rječnik); *zâbrana* u V i DDM, a u B, RK, T i BHŽ još i *zâbrana*; *zâmjena* u V, DDM i BPr, *zâmjena* u BHŽ, jedno i drugo u B, RK, T i P (u B, T, P na prvom mjestu " u RK obratno); *zârada* DDM, *zârada* B i BHŽ, jedno i drugo u RK, T; *zâraza* DDM, *zâraza* B, RK, T, BHŽ, a P ima *zâravnost* i *zâravnost*; *zâsjeka* imaju V, B, RK, DDM, T, BPr, a P još i *zâsjeka*; *zâsluga* kao jedino u V, DDM i BHŽ, *zâsluga* u RK i T koji ga slijedi, a oba akcenta u B i P; *zâsjeda* u V, DDM, BPr. " i ^ u B i P, obratno ^ i " u RK i T; *zâsjena* u V, B, DDM i P, *zâsjena* u RK, T i – koliko se može razabrati loš otisak u više egzemplara – u BPr; *zâstara* i *zâstara* u B, a u BHŽ i – ipak – DDM samo *zâstara*; *zâstava* (die Fahne) u V, DDM, Gram.³ str. 366, RK samo *zâstava*, B, BHŽ i T jedno i drugo, BPr samo *zâstavin*, a P sasvim razumljivo *zâstavnik* i *zâstavnik*. Insistiranje na opoziciji *zâstava* die Fahne – *zâstava* der Hinterhalt čini se da ne bi imalo osobitih izgleda. Napokon, *zâštita* dolazi u BHŽ, RK, T, DDM, ali B ima *zâštita* i *zâštita*.

U tipovima *kôpriva*, *slâmčica* i *jâbuka* postoje uvjeti za prelaženje akcenta na proklitiku, u sva tri slučaja oslabijeno: *nâbava* – *nâbavâ*, *iz nabâvâ*; *zâklada* – *iz zâkladê*, *izâ zâkladê*; *zâklada* – *ù zâkladu*, *izâ zâkladê*. Ako je akcentat uzlazan, onda ne prelazi na proklitiku: *zâklada* – *u zâkladu*; *zâbava* – *za zâbavu*.²

Primjeri iz razmotrenih izvora daju ove rezultate:³

	S jednim akcentom				Ukup- no	Sa dva akcenta				Ukup- no
	∨	∖	/	○		∩	∪	∩∪	∪∩	
ĐĐ	6	1			7					0
BHŽ	6		2	11	19	5			6	11
Gram. ³	3				3					0
Betonung			1		1					0
V	25	1	7	1	34					0
ARj	24	2	2		28				1	1
RK	26	1	3	11	41	4			7	11
B	29	1	2	9	41	5			11	16
DDM	43	1	4	9	57					0
T	26	2	4	11	43	3			5	3
HB	2	3	3	4	12				1	1
BPr	11		1	4	16				1	1
P	14		1	4	19	2	1		11	14

Iz tabele se vidi da je 57 razmotrenih imenica zastupljeno u DDM, ARj i V, koji s akcentološkim studijama ĐĐ čine temelj našem tzv. »klasičnom«

² Prenošenje akcenta sa trosložnih imenica ipak nije obavezno, a nije to zahtijevao ni u čitanju prijevoda Ilijade prof. S. Ivšić, što se vidi u predgovoru izdanju od 1948. O tome itd. vidi B. Klaić: Varijacije na temu prenošenja akcenta na proklitiku, Jezik 2, 1957/58, i dalje, osobito br. 5, str. 154.

³ Im. *zâkladnik*, *zâkladnik*, *zâkladnik* iz P svratana je u riječi sa " i ^ i sa " i ^ . – Kojemu akcentu od dva moguća pojedini priručnik daje prednost, rečeno je naprijed.

akcentu, pokazuju vrlo malo sklonosti za dubletiranje akcenata. U tome im, međutim, ne ostaju vjerni važni suvremeni rječnici B, RK i P. Dok u ARJ dublete čine 3,57%, u V 0%, dotle u RK čine 26,88%, a u B 39,02%. Općenito se može primijetiti da noviji priručnici više pribjegavaju dubletiranju akcenata ovih imenica, i to rječnici (DDM je iznimka, ali u P dublete čine 73,68%) i gramatika BHŽ (57,89%). O tome nema sumnje, unatoč dužnim rezervama koje diktiraju ipak ne sasvim vjerni postoci koji su nastali jer u svim priručnicima nema nekih riječi tipičnih za zapadnu varijantu, zatim što neki rječnici nisu završeni, pa i zbog toga što novi Pravopis po svojoj koncepciji nije mogao postupiti drugačije nego da često daje dvojake akcente. Ovako sređen materijal pokazuje da neslaganja u priručnicima potječu otuda što se primjeri različito akcentuiraju i onda kad je jasna težnja za jednim akcentom. Među imenicama sa samo jednim akcentom u svim priručnicima (ukupno 321) akcenat " čini 66,66% primjera, " čini 3,76%, ' 9,34%, a ^ akcenat 19,99%. Mogućnost dvojakog akcentuiranja javlja se ovako: sa ^ ^ 30,15%, sa ^ ^ 1,50%, sa " ' 0%, a mogućnost " ^ prevladava sa 68,25%.

Izneseno pokazuje vitalnost kratkog silaznog akcenta, koji u znatnom broju primjera ima jaku podlogu kako u govorima i klasičnoj normi (u V se bez dubleta javlja u 73,53% svih primjera), tako i u novijim priručnicima, pri čemu je DDM osobito poučan i zauzima posebno mjesto. U DDM se prednost ovom akcentu daje u 75,43% primjera. U dvojakom akcentuiranju ovih imenica najviše se javlja mogućnost " ^, s tim što priručnici na zapadnom području našega jezika, a među njima osobito DDM, ostaju bliži akcentu u »jugozapadnoj jezičnoj oblasti«, kako je rečeno u njegovu predgovoru, jer u taj rječnik nisu unesene akcenatske dublete (što će zacijelo pozdraviti oni koji uopće dublete u jeziku ne vole). Koje su geografske granice te »oblasti« možda nije posve određeno, kao ni to na koje stilove književnoga jezika ona utječe. Ali zapaženo je da taj rječnik ima proširen leksički fond u pravcu gradskog razgovornog jezika i neologizama,⁴ u što ulazi dosta ovdje razmotrenih imenica. Da bi se tačno znalo kako su ovi akcenti raspoređeni na terenu, bit će potrebno da i dijalektologija kaže svoju riječ, ali za književni jezik ostaje važnije što se kratki silazni akcenat (*nāstava*) drži u južnim kulturnim centrima najviše književnim i može se pribrojiti pojavama koje je Maretić nekoć nazvao »konvencionalni jezik inteligencije«. (Ta će činjenica vjerojatno dalje utjecati na književnu normu, ali u određenim okvirima treba je i sada uzimati u obzir. Ako bi se npr. na sceni tražio književni izgovor po navikama naše inteligencije u Dalmaciji, morao bi se u ovih imenica maksimalno provesti kratki silazni akcenat, tj. morala bi se uvažiti tendencija uvođenja ovih imenica u akcenatski tip *jābuka*, tendencija koju DDM za sada najvjernije održava.)

⁴ D. Brozović: Uz dva nova akcentuirana rječnika, *Jezik* 4, 1956/57.

ODNOS IZMEĐU ATRIBUTNIH REČENICA I IMENICE U GLAVNOJ REČENICI

Zlata Derossi

Među stručnjacima za hrvatskosrpski jezik, profesorima i nastavnicima koji predaju u osnovnoj i srednjoj školi, dosta se često raspravlja o jednom problemu kojega pravilno shvaćanje predstavlja ključ za analizu proste i složene rečenice. S obzirom na raščlanjivanje proste rečenice zastaje se koji put pred izrazima ili sintagmama koje kao pojam izvan teksta imaju jedno, nedvosmisleno značenje, ali u kontekstu mogu često dobiti osvjetljenje koje zavisi od riječi ili skupine riječi na koju se odnose. Imenovanje takvih članova rečenice odredit će se upravo zavisno od međusobnog odnosa riječi unutar rečenice koju raščlanjujemo, pri čemu njihov smisao izvan konteksta nije uopće važan, ili nije primaran. Uzmimo npr. rečenicu: *Već dugo čuje kmet poziv te vode sred lijepe uvale.*¹ Sintagma *sred lijepe uvale* jest pojam s mjesnim značenjem. Našavši se u vezi s imenicom *voda*, ta sintagma služi kao njezin dodatak, kojemu, naravno, ne možemo poreći mjesno značenje, ali je ono sasvim drugačije od mjesnog značenja u rečenici *Sred lijepe uvale već dugo čuje kmet poziv te vode*, i stoga je nužno potrebno da mu imenovanje zavisi od riječi kojoj je podređen, a ne od njegova izoliranog značenja. Mogli bismo navesti još mnoštvo sličnih primjera (*Izostanak zbog bolesti uvijek će opravdati*, *Obradujem za diplomatsku radnju prilike u XVIII stoljeću*, *Kuća na trgu* dobila je nove stanare i sl.) gdje imamo baoko uzrok, vrijeme, mjesto, ali su to u tekstu u prvom redu određenja imenice s naglašenim atributnim značenjem (*kakav izostanak, koje prilike, koja kuća*).

U starijim gramatikama takvi se primjeri i ne spominju u poglavlju o raščlanjivanju rečenice, pa ih stoga uzalud tražimo i u Maretića.² U sintaksi padeža Maretić govori o različitim padežnim konstrukcijama (s prijedlogom i bez njega) kao o dodacima imenicama, ali ih u poglavlju o atributu uopće ne spominje, razrađujući samo funkciju pridjeva, zamjenice i broja – atributa, te posesivnog genitiva u navedenoj službi.

Josip Florschütz u Gramatici hrvatskoga ili srpskoga jezika za srednje i njima slične škole, 4. izdanje, Zagreb, 1940, daje ovakvu osnovnu karakteristiku atributa: *Atributom se izbliže označuje imenica ili imenička zamjenica.*

Tom je definicijom Florschütz dao bitnu funkciju atributa, ali u daljoj razradi on uglavnom razrađuje problematiku atributa na sličan način kao Maretić, vjerojatno pod njegovim utjecajem. Njegovi su primjeri atributa: 1. »ponajviše pridjevi ili pridjevne zamjenice, a mogu biti i brojevi i brojai pri-

¹ Brabec-Hraste-Živković: Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika za III razred gimnazije i VII razred sedmogodišnje škole, II izdanje, Zagreb, 1948, str. 37.

² Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika, III izdanje, Matica hrvatska, 1963.